

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40-f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanakli egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézervény-

Társaság.

Kisfaludy téren 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, május 20.

A trónörökös vezeti diadalra
Déli-Északban csapatainkat.— Tízszere emelkedett a foglyok
száma. —

Budapest, május 19. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Orosz- és délkeleti hadszíntér:

Nem volt különleges esemény.

Olasz hadszíntér:

A tengeremelléki és karintiai harc-
vonalon beállott harci szünet általá-
ban tegnap is tartott. Ma reggel o-
sapatunk visszaverték az ellenségnek
két támadását, amelyet az a Montal-
conetól keletre nemrégiben megszer-
zett hadállásunk ellen intézett. Egyik
tengerészeti repülőrajunk sikeresen
bombarozta a San-Giorgio di Nogardi
pályaudvart és a Grado melletti el-
lenséges haditengerészeti repülő-
állomást.

A déltől hárcevonalon támadá-
sunk feltartóztatlanul tért nyert.
Az Armentero hegynél az olaszok
támadását visszavertük. Az Astach
és a Lain völgy között előre-
nyomult hadseregünk ő császári és
királyi létsége Károly Ferenc
József főherceg altábornagy
parancsnoksága alatt az ellen-
sége az egész harcvezetésen hát-
rabb ülték és ma reggel birtok-
ukba vették a Campo Molli és
terarói olasz páncélos erőd-
műveket. A Lain és a Brand völgy
között (Vallarsa) csapataink a Col
Sauto tömb északi szegélyéig értek.
Az Eisen völgyében az olaszok
Marce és Mori helységeket ki-
üriteni kényszerültek. Támadá-
sunk kezdete óta ejtett foglyok száma
eddig több mint 10.000 tonyi lo-
gészre és 190 tüzetre, a
zokmány 54 gépfegyver és hat-
vannegy lövegrel emelkedett.
Höfer altábornagy, a vezérkari főnök
helyettese. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

Ujabb előretörés
az avocourti országúton.Berlin, május 19. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Maas nyugati partján, az Avo-
courti országút mindkét oldalá-
n levő francia erődöket, a Ca-
marad erdő déli csücskének ma-
gnaságáig elfoglaltuk; kilenc tüz-

et és egyszázhusz tonyi logénységet
fogtunk el. Az ellenségnek a három-
száznegyven majdnem ellen intézett
ujabb támadása igen jelentékeny
vesztései mellett összeomlott. A
Maas keleti partján a kölcsönös tüzér-
ségi tevékenység időről-időre nagy
nevelésre fokozódott. A repülők
mindkét oldalról nagy tevékenységet
fejtenek ki. Bölcse főhadnagy Ripont-
tól délre a tizenhatodik ellenséges
repülőgépet lőtte le. A Cunevillei pá-
lyaudvarra, valamint az epinali pálya-

udvarra, léghajócsarnokra és lakta-
nyára bombákat dobtunk.

Keleti hadszíntér:

Nem volt újabb esemény.

Balkán hadszíntér:

Egy repülőraj megtámadta a
kukusi, censiói, mihalovói és sza-
loniki-eli ellenséges táborokat. Leg-
felsőbb hadvezetés. (Miniszter-
elnökség sajtóosztálya.)

Az új fővezér.

Arad, május 19.

Az olasz földre lépő katonáink
diadalairól már adva, a vezérkari je-
lentes főlemlíti a délnyugati hadszin-
teren küzdő sereg új fővezérét, Ka-
roly Ferenc József főherceg altáborna-
gyot, a monarchia jövődjének uralkodó-
ját. A trónörökös, aki eddig Frigyes
főherceg, a nadsereg főparancsnoka
mellé volt beosztva, a háborúban
ezzel önálló és nagyjelentőségű sze-
repet vállalt. A védelmi harcok elő-
nyomulása fejlődő hadjárat a fiatal
trónörökös nevéhez tűződik és an-
nak napról-napra növekvő sikerei az
ő dicsőségére tognak valni.

Nincs két éve, hogy az események
hirtelen alakulása egy napon az ese-
mények előterébe állította a fiatal
őrnagyot, aki ma altábornagy rang-
gal a délnyugati hadsereg operációit
irányítja. Az uralkodásnak iskoláját,
amelyet más trónörökösök békés esz-
tendők során, a diplomáciában és a
politikában járnak végig, Károly Fe-
renc József főherceg, a harcmezőn
járta meg. És ez az iskola gazdag,
értékes és mindörökké felejtethetlen
tanításokat szerzett részére. Az ösz-
szes harctereket végigjárva, büszke
lélekkel ismerhette meg jövődjének al-
talválnak hazaszeretettét, a trónhoz
való hűségét, harcedzett voltát és
utólráhatatlan vitézségét. Azok a ha-
dászatok, amelyek a monarchia kato-
nainak nevéhez vannak kapcsolva,
nap-nap után jobban megszilárdíthat-
ták benne az önbizalmat, hogy az
ország, amelynek uralkodója lesz,
minden időközön keresztül elég erős
lesz arra, hogy régi és új, nyílt
és alattomos ellenségeivel szem-
be állhasson és helyét, birtokát,
hatalmát megtarthassa. Viszont az,
hogy a háborúban az általvalók szín-
ről-színre, a közvetlen és szinte baj-
társias érintkezés révén ismerték meg
a jövődjének lejedelmét, a szeretetnek

és ragaszkodásnak olyan érzését vál-
totta ki a tömegek lelkéből, a mely
mindennél jobban megalapozta az ő
uralkodói népszerűségét.

Fokról-tokra haladva, két esz-
tendőnek komoly és becses tapasztala-
tai után a trónörökösnek nagyobb
feladat jutott. Ha választása lehetett
abban, hogy melyik harctéren vegye
kezébe a vezéri pálcát, bizonyára ma-
ga kívánta az olasz frontot. Hadve-
zéri ambiciójának is nagyjelentőségű
ez a nadszintér, a mely a legnagyobb ne-
hezségeket leküzdésére, a legjobban elő-
készített ellentámasztás letörésére ki-
vánta meg. De a jövődjének király becsap-
gat és önértékét is bizonyára sokallta,
hogy a kezébe adott, kemény fey-
verrel ott sujtson le, a nonnét az
arulás tört jövő birodalma felé, a
nonnét a legszemérmelenebb onzés
akarta ennek a birodalomnak leg-
szébb területeit elorozni. A jövődjének
császár és király kezébe kell, hogy
érje a megtört a hitességű szövete-
sége, az elvetemült szomszédot és
a „szent önzésnek“ országát. A meg-
törtas pedig akkor kezd tökéletesse
valni, amikor egy esztendő vervesz-
teség után az olasz nadsereg saját
országát földjén kénytelen határán
előtűnik és Károly Ferenc József fő-
herceg katonái két olasz erőre tüzik
ki a monarchia győztes lobogóját.

Ott, ahol a magyarok vitézsége
harci ereje eddig is csodákat művelt,
a katonákba bizonyára új lelkesít-
ség tüzet önti az új fővezérnek, az
ifjú trónörökösnek neve. A háború
elejének katonanótái az „édes öreg
királyunkat“ biztatta, hogy ne féljen,
megvédjük mi az ő földjét a musz-
kától, a szerbtől, a talján földön járó
baka bizonyára a fiatal trónörökös-
ről, a királyról fog nótázni, akinek
új földet szerez a régi országhoz. És
amikor újragó, reményekkel telt

Junius 30-án vonulnak be a 18 éves diákok.

(Egy hónapi halasztás tanulmányaik befejezésére. — Miniszteri rendelet az előkészítő tanfolyamról.)

Magyar hadsereg telefontelephívása.

Budapest, május 19.

Jankovics Béla vallás és közoktatásügyi miniszter nemrégiben fontos és a katonaszkolók általános érdeklődését érdemlő rendeletet adott ki. A miniszter rendeletében a tankerületi főigazgatókat arra utasította, hogy szervezzenek egy hónapig tartó előkészítő tanfolyamokat a hadbavonult középiskolai tanulók számára, amelyek elvégzésével a fiatal katonákat évvégi vizsgálatuk vagy az érettségi letévesztésére képesek teszik. A miniszteri rendelet szerint május 25. és június 25. között egy hónap alatt tartandók meg ezek az előkészítő tanfolyamok és azokon az 1896. és 1897. években született és katonai szolgálatra alkalmassáknak talált középiskolai tanulók vesznek részt. Ezek a fiatal, most tizenkétévesek, illetve huszadik évükben lévő i. u. z., akik részben már a múlt év folyamán vonultak be csapatostul, megfélemlítő szabadságot kapnak és a tanfolyamon részvétellel lehetővé válik, hogy ne vessenek el tanulmányaik folytatásában ezt az évet.

Most a közoktatási miniszternek sikerült újabb megállapodásra jutni a hadügyi kormányzattal és ennek a megállapodásnak értelmében legközelebb újabb rendeletet ad ki Jankovics Béla, amelyel az előkészítő tanfolyamon részvételt kiterjeszti az 1896-ban született középiskolai tanulókra is.

Az előkészítő tanfolyamon az újabb rendelet szerint olyan középiskolai tanulók vesznek részt, akik 1896-ban születtek, és az utolsó előtti osztályvizsgát sikeresen lettek le és az 1910. év folyamán katonai szolgálatra alkalmassáknak minősítettek. A tizennyolc éves utolsó diákokra tekintettel voltak eddig is az

intézetekben és szárazokra már ezen a héten befejeződött a tanítás, miután a behívási hirdetés szerinti a tizennyolc éveseknek május 20-án, azaz kell vonulniuk csapatostul be.

A miniszter újabb rendeletében azonban módot ad az iskola pedagógusai most katonának készülő diákoknak is arra, hogy ne készen álljanak meg tanulmányaik elvégzésében a hazai parancsokra lelkesedéssel teljesített katonai kötelezettségük következtében. A hadvezetőséggel illetve a hadügyi és belvédelmi kormányzattal a kultuszminiszter olyan megállapodást létesített, amelynek értelmében a tizennyolc évesek általános bevonulásából kikapcsolják az 1896-ban született középiskolai tanulókat, akik csak későbbben vonulnak be.

A katonaszkolókra készülő diákok tehát nem kötelesek május 20-án bevonulni, hanem ahányig részt vesznek a miniszteri rendelet értelmében rendezett előkészítő tanfolyamon az 1896. és 1897. években született már katonaszkolós volt diákokkal együtt és a május 20-án kezdődő tanfolyam befejezése után, tehát június 24-én, letelnek a következő osztályvizsgák, illetve érettségi vizsgálatok. A tanfolyam az azelőtti vizsgák végzetével június 30-án kell a legáltalános diákokonként bevonulni csapatostul. Természetesen, hogy azok a tizennyolc éves újoncok, akik nem középiskolai tanulók, vagy akikre nem volt a kultuszminiszter rendeletének valamely feltétele, továbbra is május 20-án vonulnak be. Az egy hónapos halasztás kedvezménye csak az előkészítő tanfolyamon résztvevőkre vonatkozik.

Jegyzések a negyedik hadikölcsonre,

(Leikesedés a front mögött.)

Magyar hadsereg telefontelephívása.

Arad, május 19.

Az utókor a döntés abban a kérdésben, hogy a világháború alatt katonai és polgári közzel ki miként teljesítette a kötelezettségeit és a nemzet házából az éretti sikereket mekkora részben magáéknak is, másikat is? Minket, akik benne állunk a rohanó eseményekben, valószínűleg elszédít a nemzet dacosságának sugárzása a legfőbb annak megítélésére vagyunk illetékesek, hogy akik a front mögött maradtak, vajon méltóak-e, lelkesedésben és aldozatosságban a harcok diadalaival diadalra vonható fiaink hősiességében?

Azonban az ítélet alól is fölment bennünket a magyar hadikölcsonök története. Egyik lényesebben sikerült a másiknál a valamennyi fölismert minden várakozásunkat. Vajon lehetséges volna az másként, minthogy a front mögött ugyanaz a lelkesedés tüszte a polgárságot, mint amely legyőzhetetlenül edzette katonáinkat? És itt van az új hadikölcson! Jól lehet ez már negyedik, mégis a lelkesedés nem hogy csappant volna, de továbbra is egyre fokozódó lendülettel minden megakadályozhatatlan eredményre sarkítja a polgárságot.

És ugyanez nem csak el nap anélkül,

hogy ennek a példának lelkesedésnek újabb és újabb jeleit ne szolgálja. A legutóbbi az a meglepő írtmány, melyben a születés és egyben a közéleti élet kiválósága iránti Magyarország nagydíjazásának, a történelmi jogok kiválósága. Kiválóan öröklött jellemeire a ennek az alapvetően alapja meg azt az igen magas mértéket, ami azelőtt az országban nem helyrehozható aldozatosságukat gyaragorolnak kell.

Házen tudjuk, hogy ez az osztály eddig sem vonta ki magát a háború megpróbáltatásai alól. Legutóbbiából egész sor életi mivolta a harcok, itthon pedig a segítő mozgalmak mindenikének drága részese volt. A írtmány alól azonban az egész helyesen úgy gondolkozunk a nyilvánvalóan az az egész történelmi osztály is, hogy mikor ebben az országban meg a legszorgalmasabb és legelkessebb rétegek, melyeknek az anyagi jólétből csak a morális jutottak, a hadikölcsonök gyaragítására fordítják vállalkozásukat, akkor a polgárság orgulga jelleme az öröklött vagyon urait, a hadikölcsonben olyan részeseletre kötelezi, amelynek messze előtte kell járnia minden társadalmi osztály aldozatosságának.

Megkönyveobúltan lélegzünk fel a magyar közéletben ilyen egészében megnyilvánulására, mely a mások érdemeinek és a saját kötelezettségeinek annyira elfogulatlan kritikájára képes. Ebből a közéletből megértheti mindenki Magyarország osodálatos háborús remissance-át. És a front mögött látható az

a lelkesedés, záloga annak, hogy a negyedik hadikölcson is az elérhető legnagyobb sikerrel fog lezáródni.

Aradon ma a következő újabb hadikölcson-jegyzések történtek:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál jegyestek ma: Bodroghy Imre 30.000 korona, Pankotai közeg 20.000 korona, Tóth Endre 25.000 korona, Weber Antal 20.000 korona, Hubert András 15.000 korona, Weiss Gyula 10.000 korona, Kálmán István 10.000 korona, Gerő Béla 10.000 korona, Urbanek Erzsébet 10.000 korona, Wanczel János és neje 10.000 korona, Szanisfer Mihály 10.000 korona, Heszler József 10.000 korona, Bernovics Károly 5000 korona, Gyurákovics Mária 5000 korona, Nils Atajos 5000 korona, Nepper Ferenc 5000 korona, Klein Dénes és társa 5000 korona, Lotiler Julianna 2000 korona, öz. Schönberger Ignácné 2000 korona, Koron Antal 2000 korona, öz. Lechner Elné 1000 korona, Weiss Lajosné 1000 korona, Demkó Ferencné 800 korona, Godberger Lily 200 korona, összesen 224.000 korona. Az összes eddigi jegyzés: 8,925.400 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál ma több tételben 11.100 koronát jegyestek. Az összes jegyzések összege 1,611.150 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: Kalmár József 2000 korona, Horváth György 10.000 korona, Szél Erzsébet 8000 korona, K. I. 1000 korona. Összes jegyzések eddig 1,496.750 korona.

Az iskolák hadikölcson jegyzései: Az Aradi Kereskedők Takaréka és Hitelszövetkezeténél a folyó hadikölcson jegyzések sorában egyre nagyobb számot képviselnek az iskolákban jegyzett és az iskolák által gyűjtött hadikölcson jegyzések. És az eredmény főként Keszler Károly, Arad az. kir. város és Arad-megye, Micsak Marton Csanádmegye, Mikler Sándor Békésmegye és Beszke Andras Hunyadmegye kir. tanfelügyelője lelkes busgalmának és az egyes iskolák tanítónői és tanítói onzenen fáradozásának köszönhető. A már köztük összegeken kívül újabban a következő csoportos jegyzéseket jelentették:

Az aradi iskolák közül: Kasincsy-utcai polgári iskola 4950 korona, Sága külvárosi elemi iskola 4200 korona, Weitzer János-utcai elemi leányiskola 2400 korona, Fűrj-utcai elemi iskola 2300 korona, Újtelepi községi elemi iskola 1600 korona, Arad-Gáj elemi iskola 900 korona, Csutora-utcai elemi iskola 950 korona, Vámos csásár-téri elemi iskola 550 korona, Szentpeter-téri elemi iskola 750 korona.

Arad megyéből: Az apáti-i elemi iskola 10200 korona, maradaradai elemi iskola 20700 korona, donóti elemi iskola 8550 korona, sorsini elemi iskola 6800 korona, újvárdi elemi iskola 1500 korona.

Békés megyéből: Kétegyházi elemi iskola 9000 korona, endrői áll. elemi iskola 8700 korona, Gyula külteleki elemi iskola 7800 korona, nagyszénási elemi iskola 6900 korona, szarvasi polgári iskola 1200 korona.

Hunyad megyéből: A piaski melléti sárfalvi elemi iskola 2700 korona, (ezzel összesen 11200 korona), petrozsényi elemi iskola 4500 korona.

Csanád megyéből: Magyarbánhegyesi áll. elemi iskola 1800 korona, makói elemi iskola 7500 korona, máshégyesi elemi iskola 4500 korona, ambróztalvi áll. iskola 3000 korona, magyarcsanádi áll. iskola 1200 korona.

Letagadják sikereinket az olaszok.

Cadorna hazug jelentései. — Az olasz sajtó az offenzíváról.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 19

A sajtószállásról jelentik: Az olasz vezérkar utolsó jelentése így hangzik:

Május 18. A Szója forrásánál a Ledró völgyében az ellenség egész éjjel tartó heves tüzeleése után a hó 17-én korán reggel megtámadta állásainkat a Monte Pari lejtőjén, de súlyos veszteségével visszavertük. A Lagarina völgyében az ellenség számos hatalmas üteggel újra ágyuzta a Zugna Törtán lévő állásainkat és ott heves támadást intézett ellenünk, de mindenkor visszavertük őket.

A Terragnola és a felső Astico völgye között lévő szakaszon az ellenséges füzárság tüzeleése 16 védelmi vonalunk állásai ellen irányult. A Pellegrino völgyben a szokásos demonstratív támadásokat visszavertük. A Montalcone szakaszon csapataink visszánódítottak és a hó usenótódi akció folyamán az ellenségnek átengedett lövészárkok egy részét.

Luganó. Az olasz sajtó folytatja Cadorna példáját utánozva az osztrák-magyar sikereket lekicsinylését és azt állítja, hogy kizárólag csak a front kijávitásáról van szó.

A *Giornale d'Italia* a következő épületes dolgokat írja: „Jaj annak a parancsnoknak, aki ahhoz ragaszkodik, hogy egy hegycsúcsot tartson anélkül, hogy tekintetbe venné, hogy mindenekelőtt mozgási szabadságát kell megtartani. Ez ugyanaz, mint az a vívó, aki az ellenség támadása elől visszavonul, hogy jobban tudjon a támadáshoz rohamot venni. Énnél fogva nem szabad senkinek eszébe jutni, ha a legközelebbi napokban további visszavonulásról kapunk hírt. Olszyszágnak most alkalma lesz megmutatni, hogy nem egy vénasszonyok által lakta ország, hanem férfiak annak lakói, akik nem ismerik az idegesek türelmetlenségét.

Nem kevésbé mulatságos a *Popolo d'Italia*, amely gratulál Olszyszágnak, hogy az osztrák-magyar parancsnokoknál hiányzik a meglepetés eleme. Olszyszágnak már régóta tudta, Ausztria-Magyarország szándékát. A későbbiekben azt a kérdést veti fel a lap, hogy miért nem támadnak a szövetségesek most Szalonikiben? Ezzel az offenzívával az osztrák-magyarokat arra kényszerítene, hogy erejüket visszavigyék a Balkánra. Csak így lehet Olszyszágnak tehermentesíteni. Hát még mindig üres trázis az egységes frontról szóló hír? A cikk további részét a cenzura törölte.

Luganó. Az osztrák-magyar csapatok sikereiről a *Giornale d'Italia* a következőket írja még: Hadvezetőségünk jól tudta, hogy az osztrák-magyarok csapatokat az Isonzótól és Galliciából Trentinoba vezényelték. A meglepetés csak az, hogy a támadás csak a déli-rontról kis részben történt.

A *Tribuna* kijelenti, hogy az események megítélésével egyelőre tartózkodni kell és annak a reményének ad kifejezést, hogy a fő-

parancsnokság intézkedéseket tesz ellentámadásokra vonatkozólag.

A *Corriere d'Italia* szerint az osztrák-magyar csapatok számát, amelyek részt vesznek az offenzívában, nem lehet megállapítani.

Az *Ido Nazionale* kétségbe vonja, hogy nagyobb szabású offenzíváról van szó. Meg lehet állapítani, hogy a kitűzött siker elmaradt és el fog maradni.

Genf. A párisi sajtó a legnagyobb elővigyázatossággal kezeli Cadorna vereségét, miután már ismeri az olasz hadvezetőség nagy érzékenységét. Altalában az osztrák-magyar támadásoknak nagy jelentőséget tulajdonít és komoly figyelemmel kíséri az eseményeket. A radikális sajtó elárulja, hogy Cadorna a hadüzenet évtordulójának napját egy nagyon is szükseggé vált győztes offenzívával akarta megünnepelni. Azonban az osztrák-magyarok ezt a tervét keresztül húzták.

LEGUJABB.

Ejjel 2 órai telefonjelentések.

Rotterdam. Az Írországra kimondott hadiállapotot az ír tengeren lévő angol kikötőkre is kiterjesztették.

Genf. Párisi lapok jelentése szerint a párisi amerikai nagykövét Párisban ugyanazt a diplomáciai lépést tette meg, mint a londoni nagykövét Londonban és titakozását jelentette be az amerikai kormány nevében a blokádpolitika kezelése és a postazárak és semleges posták letagolása miatt.

London. White hadnagyot, az angol-ír háborúból ismert White tábornok fiát letartóztatták. A letartóztatásnak az az oka, hogy White az ír bányamunkásokat O'Connell ir pártvezér agyonlövésére miatt sztrajkra buzdította.

Hága. Canters tengerészkapitány jelentése szerint a berlini tanácskozás a Tubantia elsüllyesztésének okáról még nem járt végleges eredménnyel. A Tubantia egyik csónakjában néhány témdarabot találtak, amelyekről az admirális megállapította, hogy azok egy német torpedó darabjai, amely torpedót egy német buvárnagy lőtte ki. A tengeralatti parancsnok viszont kijelenti, hogy a torpedót nem március tizenharmadikán a Tubantiára, hanem március hatodikán egy angol hadihajóra lőtték ki, azonban a torpedó célt tévesztett. A hollandi kormány az ügyet beható vizsgálat tárgyává teszi.

Kösel. Párisból jelentik: La Rocheille amerikai konzul azt táviratozta Washingtonba, hogy a németek által elsüllyesztett *Peregria* angol gőzösön tizenhárom amerikai polgár utazott.

Genf. A *Gazette de Lausanne* közli, hogy legutóbb Olszyszágnak és Szerbiának között tárgyalások folytak az Adria-

partok birtoka ügyében. Az olasz kormány átengedte Szerbiának az entente által ígért területeken kívül a dalmát partokat, a Narentától északra Splaton túl és csak azt kötötte ki, hogy a szerbek kötelezzék magukat az olasz tengeri fölény elismerésére.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A három Lorris. (Artista dráma az Urániában.) Egy igen érdekes artista-drámát mutat be most a színház, melyet az tesz kellemesen érdekessé, hogy a Treumann-Larsen művészpár szerepel benne. Tudjuk, hogy mindenkor pompás összetanultság, kiváló tudás és nemes izlésség jellemzi játékokat és hogy minden dologban ki tudják hozni azt, ami szép és ami szórakoztató. A mai dráma is alkalmas nyújt arra és azért igen élvezetes a páratlan színes dologban van részünk. A cselekmény vonzó és érdekes, a rendezés művészi, tökéletes, úgy, hogy minden irányban teljesen kielégíti a nézőt. A dráma mellett egy szenzációs hatású vigjáték kerül színre: „Nem látta vélellenül a menyasszonyomat?” címmel, melyben Lubits, a kiváló komikus produkál elsőrangú dolgot és amely film bájos és eredeti jelenetei folytán, mindenütt nagy sikert aratott. — A zűdszemű ember, a legkiválóbb detektiv-dráma, mely hónapok óta urálja a budapesti színházak műsorát, legközelebb az Urániában kerül bemutatásra. 5

* Vasúti katasztrófa izgalmas és szenzációs gazdag társadalmi dráma vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban. Vasúti katasztrófa — e szó magában is elég, hogy felelmet keltsen bennünk, hogy a legiszonytatóbb, a tűzhalál képét idézze föl agyunkban és mindjárt, szinte önkéntelenül is elgondoljuk a kérdést, vajjon ki a bűnös, ki követett el olyan vétkeket mulasztást, mely a szerencsétlenséget előidézte. A film folyamán egy mély magrendítő dráma nyerünk bepillantást és sajnálattal fogunk eltelni a szerencsétlen iránt, akinek lekiismeretét a katasztrófa előidézése terheli. — Legközelebb: Halálkeringő szenzációs katonai dráma.

* Oswald Richárd-bemutató az Apollóban. Az Apolló-színház mai publikumának nem mindennapos szórakozásban volt része. Az örök vándor című misztikus drámai film került bemutatásra, amelynek művészi megrendezése Oswald Richárd kiváló munkája. A festőien szép képek a szűjtje is annyira lebitinesel, hogy felülmúlja a nagyhangon beharangozott detektivfilmeket is. A monumentális képben igazi gyönyörűsége telt a közönségnek, amely számtalanszor zajos tetszésének adott kifejezést. Még szombaton és vasárnap marad műsoron „Az örök vándor.”

* Uj háborús film. A magyar filmpiacon most jelent meg „A mi rezervistánk” című nagyszabású háborús film, amely folytatása „A rezervista álma” című emlékeztető képek. A grandiózus filmet Aradon az Apolló-színház szerezte meg a szerdától kezdve mutatja be.

* A rezervista kadet, Lehár zenés háborús stágere, legközelebb bemutatásra kerül az Erzsébet-mozgósínházban.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy egyezzünk hadikölcsönt.

Háboru után inség vár Oroszországra.

(Fogytán vannak az élelmiszerek. — Pétervár és Moszkva élelmezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 19.

Menschikow, a Nowoje Vremja tudósítója írja az orosz fővárosok élelmezési viszonyairól a következőket: Szószátyár, gondolkodni képtelen, léha emberek azok, akik az egyre fenyegetőbb közelgő éhínségről ilyen hányaveti módon szólnak:

— Ej, mit, a háboru amugy is nemsokára véget ér!

Az igazság ezzel szemben az, hogy a béke még a leghalványabban sem veti előre árnyékát. Minden fronton nagy küzdelmek előtt állunk még. A hadsereg megint sok munkaerőt és sok élelmiszert fog magába felszívni. Az ország gazdaságának megint meg kell szünetnie annak a nagy forgalmi zavarnak a következményét, amely forgalmi zavar a hadsereg mindennemű kiegészítésével karöltve fog járni.

De tegyük fel, hogy a háborunak fél esztendőn belül valóban vége lesz. Mi lesz akkor? Hogyan bírunk majd megbirkózni akkor, az éhínség egyre ijesztőbb rémeivel? Végleg megszabadulunk akkor attól a veszedelemtől, hogy éhezünk kelljen?

Számításba kell venni azt, hogy a most a harmezőkön küzdő katonák közül igen sokan nem fognak visszatérni az otthoni tűzhelyekhez. Első sorban is azokról a batrakról van szó, akik elesnek a csatában és a föld alá kerülnek. Ott vannak aztán a súlyosan sebesültek, akik közül szintén sokan nem fognak visszatérni, mint ahogyan sokan elmaradnak majd azok közül is, akik most külföldön vannak hadifogságban. Sokan pedig, a kik betegen, nyomorékon, munkaképtelenül fognak visszatérni, csak pusztítói lesznek az élelmikészleteknek. Ha tehát béke lesz, nem kapjuk vissza mindazt a munkaerőt, amellyel a háboru előtt rendelkezünk. És ne felejtjük el azt sem, hogy ez a munkaerő erősen elgyengül a harcokban. Aztán bizony jó ideig tart az is, amíg a hadsereg leszerel és hazajőhet az, aki hazajön. Nyissuk fel tehát szemünket. Az ország energiájának nagy, igen nagy része örökre vessendőbe megy a számunkra. És ezt az elvesztett energiát sohasem leszünk képesek pótolni. Legyünk tehát elég erősek arra nézve, hogy szembe tudjunk nézni a valósággal.

Ha azonban a dolgok így állanak, — és semmi alapunk nincsen rá, hogy ezt kétségbe vonjuk — akkor nem szabad a közlelmezés ügyében túlnagy reményeket fűznünk a békehez. A béke bizonyára az első időszakban nem fog valami kielégítőleg hatni közgazdasági viszonyainkra. Ki az az oktondi, aki azt hiszi, hogy a békekötést követő időben gyáraink, műhelyeink és bányáink újra megtelnek a megfelelő munkaerőkkel? Még rosszabb azonban a helyzet a közlelmezést illetőleg. Ha a békét őszkor kötik meg, ugy ennek a mostani esztendőben semmiféle jótékony kihatása nem lesz már a közlelmezés terén. Mert őszkor csak a jövő évi aratást megelőző munkákat lehet megkezdeni. Valószínű azonban, hogy abban az esetben, ha a békét ősszel kötik meg, ugy a munkaerő visszatértét csak a tavaszra várhatjuk és így az őszi béke csak a jövő őszön érezteti majd a hatását.

Az a veszedelem is megvan, hogy a háboru befejezése után nem minden munkakész művelheti majd a szántóföldet. Sok kézre lesz

szükség, hogy újból felépítsük azokat a falakat, melyeket a háboru vihara ledöntött. Nemcsak kapálni, szántani és kaszálni kell majd, hanem a téglahordásra és vakolatverésre is sok munkaerő kell majd. Sok munkaerő kell majd az utak építéséhez. A legtöbb munkaerőt azonban a vasut fogja elnyelni. A vasutak a háboru alatt irtóztató módon megrongálódtak. Azt a sok kárt mind helyre kell állítani. Azonkívül a vasut üzemben tartása már maga is egy külön hadsereget igényel. Mindezek olyan terhek, amiket az orosz mezőgazdaság fog megviselni. Mert mind a parasztságból fogják venni az ezekre szükséges munkaerőanyagot.

A háboru alatt annyi asszony, agg és félig kifejldött fiu művelte az orosz földet, hogy az általuk megdolgozott terület összesen tíz kormányosság területének telett meg. Ha majd a háboru eluagyja végre az országot, a férfi munkaerő még mindig kisebb lesz, mint volt. A földművelés eredménye a munkaerő megcsappanása következtében csekélyebb lesz. Azt a kevés eredményt pedig, melyet el fogunk érni, kénytelenek leszünk a háboru költségeinek fedezésére és nagyon mélyre lenyomott valutánk emelése céljából külföldre küldeni. Külföldre leszünk kénytelenek küldeni a gabonát, más mezeti termékeket, valamint az ilyenekért idehaza befolyó pénzeket. Az itthoni piac pedig görnyedni fog a mérhetetlen drágaság miatt. Drága lesz a gabona, a hus, a hal és minden. Hát remélhetünk-e a szegény emberek valami javulást? Hát nem fognak-e még jobban éhezni azok, akik most sem tudnak jólakni?

Éppen azért szükséges, nagyon is szükséges, hogy minden felesleges elpoecskolásától az élelmiszereknek tartózkodjunk. Egész Oroszország, kezdve Pétervártól le egészen az utolsó taluig, készüljön a háboru utáni időre. Mindenki spóroljon. Inkább egyik most mindenki kevesebbet, nehogy aztán egyáltalában ne legyen mit ennie.

Csak egy határozás eszközünk van az éhínség megelőzésére: a föld feltárása. A megművelés alatt álló föld mennyisége megtogyatkozott. A kormány már észrevette ezt és igyekszik a bajnak elejét venni.

A győzelem kivívásához harmezőkre van szükség. A nép boldogulásához éppen így van szükség gabonamezőkre. Az előbbieket a hősök vére termékenyíti meg, az utóbbiakat a munkások verejtéke. Ha a hadsereg nem vonakodik kötelességét megtenni, akkor a népek, amely a hadsereg háta mögött védve él, szintén meg kell tennie a maga kötelességét. Nem szabad megengedni, hogy olyan sok szántó föld parlagon heverjen. Ha kevés a paraszti kéz ehhez, nyuljanak más kezek is az ekeszarvához. Még mindig van az ország területén rengeteg hivatalnok, meg másféle ember, aki a boldog telmentes napjának fényében sütkérezik és itthon ásitozással tölti az idejét, míg mások vérüket és életüket adják a hazáért.

Kérdem: miért ne lehetne ezeket a szántóföldökre vezényelni? Még mindig jobb dolguk volna, mint azoknak, akik a nap és az éj minden órájában és minden percében százszor-ezerszer veszélyeztetik az életüket. Ha pedig nem akarják a földet művelni ezek az

itthoni benyélők, akkor ki velük a harmezőkre. Váltsanak fel ezret, százezret azok közül, akik már közel két esztendeje ott küzdenek a véres csatákban és akik kitüntetésnek vennék azt, ha megengednék nekik, hogy hazajöhessenek a buzatermő földet tanni.

Hétszáz sertést hizlaltat a város.

(Vajjal pótoló zsir.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 19.

Hétszáz sertés hizlik Arad város közönsége részére az aradi Sertéshizláló Részvénytársaság telepén. Ez olyan pozitív tény a város nagy közlelmezési akciójának során, a melynél örömmel állapíthatjuk meg, hogy a saját erejére és korlátolt eszközeire hagyott hatóság, feladata magaslatán áll. Ez a kezdete a husellátás új útjának, amelyen remélhetőleg több örvendetes stáció lesz.

A közlelmezési bizottság ma tartott ülésén jelentette be Lócs Ressel helyettes polgármester, a bizottság elnöke, Málék Lajos dr. ama kérdésére vajon a városnak sikerült-e a tervbe vett hus akciója, azt a jelentést, hogy részben sikerült, mert a földművelésügyi kormány engedélyt adott a tengeri vásárlásra és a sertéshizláló ma már meg is kapta az első tengeri szállítmányt. Hétszáz darab sertést hizlal a város részére és ezt a mennyiséget még növelni fogják. Az igaz, hogy ezzel a jelenlegi husinségen nem segíthet a város, de ma olyan horribilisek az élő sertés árai, hogy nem csoda, ha a hentesek nem mérnek husat. A mai maximális árak mellett, amikor a zsir 6 korona 40 fillér, nem vásárolhat árut, a melynek kilója élő súlyban 6 korona 80 fillér és 7 korona. A sertéshus maximális árát a helyi hatóság nem változtathatja meg, mert a kormány országos rendelettel „szabályozta.” A mai piacon sertés egyáltalában nem volt, azonban szárnyast igen sokat hoztak be, mert a rendőrség, a nagy hiány megszüntetésére, próbaképen eltekintett a hatósági árhoztól. Volt is olyan ára a csirkének és libának, hogy teljesen jogosult annak a tréfás embernek az apróhirdetése, aki egy gazdag tarsat keres egy liba megveteléhez.

A közlelmezési bizottság a zsir mannyri való tekintettel, be sem várva a tanács hozzájárulását, a saját felelősségére öt métermázsan dan vajjal rendel, amelynek kilóját 9 koronáért fogják árusítani.

Ugyancsak ma intézték el a pékek am kérését, hogy lisztkontingensüket emeljék fel. A bizottság azt ilyen formában nem teljesítette, hanem meghagyta az eddig megállapított két heti mennyiséget. Minthogy azonban a lisztkereskedők, a tapasztalat szerint, nem veszik igénybe a részükre kiutalt nullás lisztet, minden hó 11-én és 16-án, tehát amikor a lisztkiosztást a központ már befejezte, a nála maradt felesleget a pékek közt az előre meghatározott kulcs szerint felosztja.

Minden ötven koronás költvény jegyzése egy-egy csöpp, melyekből milliárdok lesznek a hadsereg számára.

Románia leszerelése.

(Ujabb behívásokkal helyettesítik az elbocsátottakat. — Nem ülésezik a román parlament.)

Állami tudósítás.

Bukarest, május 19.

A tegnapi megjelent bukaresti lapok azt írták, hogy Romániában megkezdődött a több mint egy év előtt tegyverbe hívott tartalékosok leszerelése. Információt helyről közlik, hogy ez a hír, amelyet a bukaresti lapok azzal a kommentárral közöltek, hogy azt minden cáfolat ellenére is fenntartják, ebben a formájában nem tétel meg a valóságnak.

Késztelen dolog azonban, hogy a román hadvezetőség elrendelte a nyári mezőgazdasági munkák idejére való általános és korlátlan szabadságolásokat, a tartalékosok azonban teljes felszereléssel mennek haza és bármikor behívhatók.

Mindenesetre már ez magában véve is eienk bizonyíték Romania erőteljesen orzotti semlegesegere, mert hiszen egy orszagnak, amely területének abszolút terjedelmével beleesik a háborús Európa hadizónájába, tétlenül tegyverben keu áltania érdekeinek esetleges megvedesere.

Bukarest. Május 14-én számos román tartalék-osapattestet szabadságoltak. A szabadságot tartalékosok helyett részben meg eddig

be nem hívott korosztályokat szőlítottak tegyverbe.

Bukarest. Az a hír, hogy a román parlamentet közelebből rendkívüli ülészakra hívják össze, nem felelt meg a valóságnak. A parlament legkorábban szeptemberben ül csak össze, hogy a nemzeti kölcsönnel foglalkozzék.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik Bukarestből: Az a diplomáciai vereség, amelyet a négyesszövetség Romániában a központi hatalmak és Románia közt létrejött gazdasági szerződéssel szenvedett, rendkívül táj az entente fővárosaiban. A négyesszövetség kormányai most bukaresti diplomáciai képviselőiken állnak bosszút a kudarcért. Az első áldozat Blondel bukaresti francia követ, aki hosszú évek óta képviselte a köztársaságot a román fővárosban. Blondelt most visszahívták és már ki is nevezték utódjául St. Hilaire-t bukaresti francia követé. Az új követ a Barnou-kabinet idején a külügyminisztérium igazgatója volt. Visszahívta a francia kormány Pichon katonai attasét is Bukarestből. Ugy tudják, hogy a közel jövőben a bukaresti angol és orosz követségen is változások lesznek.

Rasputin nem akarta a háborút.

(Latogatás az orosz car mindenható papjának.)

Az Aradi közöny tudósítójának.

Arad, május 19.

A stockholmi Dagens Nyheter-ben Radziwił orosz nagyhercegnő rendkívül érdekes cikkben írja le azt a beszélgetését, amelyet Rasputinnal, II. Miklós car mindenható tanácsadójával, néhány héttel a háború kitörése előtt folytatott olyan időben azonban, amidőn Oroszországban már erősen el voltak terjedve a háborús hírek.

— Akkoriban Rasputin — így szól a cikk — a pétervári Angol-prospekt egy nagyon csinos és drága lakásában lakott. Amikor beléptem, először egy ajtózárt tartózatot tet, aki levette velem bundámat s azután alaposan végignézett engem, különösen megérintette zsebeim nagyságát, hogy vajon nem fér-e azokban el valami gyilkoló szerszám. Az ajtónál egy idősebb, vörös kendős asszony fogadott, aki azután hogy megneveztem magam, egy gyéren, de drága butorokkal butorozott szobába vezetett, ahol már mintegy tizen vácskoztak.

A várakozók közt felismertem a császárné egy udvarnólyát, egy öreg generális, aki nagyon fontos tisztet töltött akkoriban be, két papot, három asszonyt s egy kereskedőt.

Néhány perc múlva az öreg asszony, aki bevezetett, hozzám lépett és felszólított, hogy kövessem. Ez azonban nagyon felháborította az öreg generális:

— En régebben jöttem, nekem kell előbb bemennem!

— Nem lehet — mondotta az öreg asszony — én est a parancsot kaptam.

Az öreg generális erre dühösen felszólította a Rasputin szobájába vezető ajtót, de a következő pillanatban már a szemrehányások özöne tartóztatla tel:

— Hogy merz parancsaimnak ellenszégülni — hangzott a szobából egy felháborodott férfi hang — te kutyá! En azt mondtam, hogy ezzel az asszonnyal akarok beszélni és nem mással. Te istia dög, akinak nincs más dolgod, várhatsz napnapig is, ha en úgy akarom!

— De Gregor Jefimics . . .

— Lökjétek ki ezt a kutyát, aki felesel nekem — mondotta Rasputin, majd telém fordul — te pedig lépj be!

Megjelent magas alakja a küszöbön, s mig a labornokot félre toltta, engem behozott a szobába, amely esedlőnek látszott.

Bent leült egy székre, teát töltött magának egy csészébe, néhányat szűréselt belőle, majd odanyújtotta nekem:

— Igyál!

Amikor látta, hogy vonagodom, megjegyezte:

— Nélad különb emberek is ittak már eből a csészéből, de na neked nem tetszik, semmi közöm hozzá.

Aztán megkérdezte:

— Talalkozni akartál velem. Mit tenetek érted? En szegény ember vagyok, de sorsom megengedte, hogy néha másokkal jót tegyek. Mit akaraz tőlem kérni?

Megmagyaráztam, hogy nem akarok tőle semmi anyagi segítséget, csak arra kérem a lap nevében, amelyet képviselek, mondja meg, igaz-e, hogy Oroszország már egy évvel előbb

megüzente volna Ausztriának a háborút, ha ő nem akadályozza meg?

— Ki mondta est? — kérdezte.

— Általánosan beszélnek Pétervártól — feleltem — s mindannyian azt mondják, hogy helyesen tette.

— Ha én tettem, természetesen helyesen tettem — mondta izgatottan. — Valamennyi idióta és hülye, aki a cárt körülveszi, azt szeretné, hogy a cár bolondságokat csináljon. Csak magukra gondolnak és arra, hogy húshatnak hasznót valamiből. De a háború bűn, a legnagyobb bűn, amelyet egy állam a másik ellen elkövetet, s az az uralkodó, aki hadat üzen, bűnt követ el. Csak az igazat mondtam, amikor megmondtam a cárnak, hogy alattvalói akarata ellen eszelezkít, ha ráhagyja magát beszélni, hogy háborút üzenjen. Az ország nincs felkészülve a háborúra, s isten is tiltja a háborút, s aki Oroszországot háborúba taszítja, a legszörnyűbb bűnsort vonja magára. Csak az igazat mondtam, s boldog vagyok, hogy a cár hitt nekem.

— De — vetettem közbe — senki sem tudja megérteni, hogy ilyen fontos kérdésekben ön a döntés. Az emberek azt hiszik, hogy ön valami csodás hatalommal kényszeríti a cárt arra, hogy azt tegye, amit ön akar.

— Es ha úgy volna is? En csak szegény paraszt vagyok, de isten beszélt velem s tudatta velem azt, amit akart. En tudok a cárral beszélni, nem félek előtte, mint a többi bolondok. O tudja, hogy ha nem követi az én tanácsaimat, a legkülönbözőbb csapások fogják érni. O tudja, hogy tiának élete az én könyörgéseimtől függ s ha akarom, valamennyiüket kezemmel szétmorzsolom, mint est a kenyérdarabkát. Meg akarok tőlem szabadulni, de ez soha sem fog nekik sikerülni. Nagyon sokat láttam és kelletemél többet tudok. Kényszerülve vannak arra, hogy azt tegyék, amit én akarok s amit én akarok, az Oroszország java. Ami a minisztereket és generálisokat illeti, nem törődöm velük. Valamennyiüket elcsaphatnám. Isteni szikra van bennem s es megóv mindentől. Est megmondhatod azoknak, akik téged hozzám küldtek s azt is, hogy el fog érkezni az idő, mikor Oroszországban senki sem fog többet érni egy kopognét, kivéve a cárt és Grisát (az Rasputin keresztnevének kicsinyítése), isten szolgáját.

Megkérdeztem még tőle, hogy gyakorolja hatalmát az emberekre?

— Semmivel mással — mondotta — mint hogy megmondom nekik a tiasta igazat. Te percase azt mized, hogy az elegáns dámák az udvarnál nem szavellik, ha megmondják nekik az igazat? Te vedsz. Magukba szálinak, ha igaz nevükön neveszi az ember őket, ha megmondja nekik, hogy nem mások, mint nősténykutyák és kutyák kölykei, térdre borulnak és megkérnek, hogy ne mondjam el est senki másnak. Grisa, nem olyan buta, mint azt hisszék. Akarod hallani, hogy beszéltek velük?

Ezzel már is szőlította az öreg asszonyt s meghagyta neki, hogy mondja meg teletomon X. grófnőnek, hogy jöjjön hozzám. Ma éjjel tizenkét órakor legyen itt, de egy perccel sem előbb, sem később!

Hallottam, amint az öreg asszony telefonon közvetítette az üzenetet, majd visszatért a telettel:

— A grófnő alázatosan köszönt s pontban éjtékor itt lesz, amint parancsoltad!

Azután elbocsátott s nagyon sértődöttnek látszott, hogy esedlő velem nyújtott kezeit nem akartam észrevenni.

Károly Ferenc József csapatai olasz földön harcolnak.

(Dél-tirolit offenzívák előrehaladása. — Elfoglalt páncélerődök.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 19.

A Pester Lloydnak jelentik a sajtónadiszállásról: A tirolit harcok új szerephez juttatták Károly Ferenc József trónörökösét. A trónörökös hónapok óta minden figyelmét az olasz frontra fordította és a mostani akcióban pedig személyesen vesz részt. A trónörökös csapatai azon a nehéz, erdős, hegyes területen nyomultak előre, amely Astaches és Lain völgy között terül el. A határ mentén már olasz földön harcolnak ki csapataink a hegycsúcsokat és a renkiival erős leendő területük elől az olaszok visszavonulni kénytelenek. A trónörökös katonái egyebek között két megerősített hegycsúcsot, az 1855 méter magas Campo Molit és az 1899 méter magas Toraro csúcsokat foglaltak el. Mindkét olasz páncélerődben gazdag zsákmányt találtak katonáink. A támadások erejére jellemző a zsákmány tolytonos nagyobodása.

A tirolit fronton kívül az olasz hadszínteren általában nyugatom uralkodik. Repülőink szintén fokozott tevékenységet fejtenek ki.

Menekülnek az olasz határ községekéből.

Basel. Milánóból és Ferrarából egyre érkeznek utasok, akik a határmenti helyiségekéből menekülnek, mert az osztrák-magyar nehéz tüzérség bombái már az olasz községeket éri. Olasz körökben arról beszélnek, hogy az olasz hadseregnek sürgős segítségre lenne szüksége és különösen szükségesnek tartják azt, hogy francia nehéz tüzérséggel erősítsék meg a védelemlíniat.

Cadorna kudarcos.

Genf. A legtöbb párisi lap tartózkodik Cadorna legutóbbi kudarcainak közlésétől. Hogy az olasz hadsereg jobb és bal szárnyán milyen harcok folytak, arról a lapok nem tesznek említést és csak azokat az olasz jelentéseket közlik, melyek az olasz centrum harcáról szólnak, mely szerint a centrum érintetlen. A Temps reméli, hogy Cadornának a tervdelmi vonatokra való visszavonulása után sikerülni fog az osztrák-magyar hadsereget leltartoztatni, és reméli, hogy lesz idő a szükséges csapat-erősítések odaszállítására, hogy így az ellenséget megakadályozhasson abban, hogy a hegyekről a síkságra törjön elő.

Basel. A Basel Nachrichtennek jelentik Milánóból: Milánóban már május tizenhatodikán délután tudomással bírt a lakosság az osztrák-magyar offenzíváról. Cadorna maga vezeti az operációkat a főhadiszállásból, amely az Astico-völgy felső részén van. Erről a vidékről a pol-

gári lakosságot már április végén Ferrarába szállították. Az osztrák-magyar offenzíváról Milánóba érkezett hírek nagy izgalmat keltettek.

Az olaszok centrumuk érintetlenségét hirdetik.

Genf. A párisi újságírók valósággal megronanták az olasz nagykövetséget, hogy híreket halljanak az osztrák-magyar offenzíváról. A nagykövetség természetesen szépítő jelentést adott ki, amelyben hangsúlyozta, hogy az olasz centrumot nem fenyegeti semmiféle veszedelem, mert Cadorna az egész vonalon hatalmas akadályokat halmozott fel. A jobb és bal szárnyon történt frontváltatás nem adhat okot az izgalomra. A párisi olasz kolónia, amely a Rómából visszatérő politikusok számára nagy ünnepséget akar rendezni, az olasz hadsereg kudarcát következtében lemondott erről a szándékáról.

Olasz szociálisták tüntetése a háború ellen.

Düsseldorf. Zürichből jelentik: Milánói hírek szerint az olasz szociálisták a szakszervezetekkel együtt az egész Osztrákországban a hadüzenet első évfordulója napján tüntetéseket akarnak rendezni a háború ellen.

Parasztfészszel.

(Beszélgetés egy aradmegyei kisbirtokossal a penzről és a hadikölcsönről.)

Az Aradi Bizalom tudósítójától.

Arad, május 19.

Hetivásár volt ma Aradon, ami azt jelenti, hogy a városban több volt a parasz, mint az ur. Az utcákon szinte nyüzsgő ilyenkor a parasztság és ha az ember a keresztnél át akar haladni, vigyázni kell, nehogy elfüsse valamelyik falusi szekér. Elő fogott szilaj paripa. A városi ember azon sópáncodik, hogy nem lehet megélni a drágaságtól, akinek pedig sok pénze van, az a fölött panaszkodik, hogy nem tud elég élelmi cikket kapni becses bendője megtöltésére. Az aradi hetipiaccok élénk cáfolatai ennek a hiedelemnek. A pénteki hetipiaccokon minden ép olyan bővében található, mint béke idején. S hogy mégis szinte elképzelhetetlenül, olyan fantasztikusan drága minden, annak nincs egyéb magyarázata, mint az emberek tehetetlen káposztása. Ha a falusi emberek különben gondolkodnának, mint a városiak, akkor nem kerülne ma egy pár fiatal ruca hatvan koronába. A káposztai falusi parasztot most úgy szólván a pénz veti fel.

Kiváncsiak voltunk, hogy hová vándorol az a rengeteg sok pénz, amit most a termelő néven ismert pumpológép a városi népből kisivattyúz. Ma beszélgetésbe elegyedtünk az egyik értelmes parasztagrával, aki a piacon hagyott néhány pár szalmaszál jóságjéért közel ötven koronát tett zsebre. Az illető Szentleányfalván lakik és néhány hónappal ezelőtt adta el az aradi Varjassy Lajos-utcai házat tizennégyezer koronáért.

— Persze — mondom neki — ez a pénz most így ahogy van, a takaréka vándorol.

— Azt már nem teszem, — feleli nyugodt öntudattal.

— Hát akkor biztosan hadikölcsönt jegyez. Hiszen már a faluban is biztosan tudják, hogy a hadikölcsön a legjobb betétketés, mert egy bank se fizet annyi kamatot és egy bankban se olyan biztos a pénz, mint az államé.

— Téved az ur.

— Tévedek? Hát akkor nem tudom mit csinál kend azal a temérdek bankóval. Csak nem vesz rajta földet?

— Azt se teszem.

— Hát?

— Olyan tartom; ha én is nevet a tekintetes ur, én nem szégyellem bevaliani. Az aradi házam árát is otthon tartom, meg a betétemet is, amit a vármegyeházaival szemközt lévő bankból vettem ki, szinte csak magamnál őrzöm. A házat azért adtam el, mert a faluban mindenki azt mondta, hogy csak egy dolog biztos: ami az ember kezében van. Azért vettem ki a betétem is, mert nálunk mindenki kivette. Azt mondják az öregek, hogy a háborúban a bank se biztos.

— De a hadikölcsön csak biztos?

— A mi falunkban azt se tartják biztosnak, mert azt mondják, hogy amit az ember abba fektetett, attól elbucszhatott. Én most már kezdem belátni, hogy ez alighanem butaság, mert az a pénz, amit én most otthon tartogatok, azóta már sok száz pengő kamatot hozott volna, de most már szégyellek vissza menni a bankba.

— Gazduram, vegye tudomásul, hogy maguk, akik így cselekszenek, talán a falu összes gazdáit, nemcsak butákat, hanem a magyar államnak ellenségeit, hanem ellenségeit saját maguknak is. Mit gondolnak maguk, hogy a hadikölcsön értéktelenné válik? Szerencsétlen teremtések, hiszen ha ez a képtelenség megtörténne, akkor az a pénz, ami a maga zsebében van, szintén elveszti értékét. Ha valamely állam „megbukik”, akkor a pénz is elveszti az értékét. És most beszélnek maguknál ilyen ostobaságokat, amikor mi mindenütt az ellenség földjén állunk? Szégyelje magát magyar ember létére!

A tiszta kék szemű magyar paraszt leütötte a tekintetét, mint az a kutya, amelyiket korbáccsal végig vernek. Aztán felém nyújtotta kerges tenyerét és bünbádon motyogta:

— Mihelyt hazamegyek, megbeszéltem az asszonnyal... Köszönöm, tekintetes ur...

... Kétségtelen; hogy ez a gazda nem fogja ezután otthon őrizni a bankkót, mert az ilyen ember csak arra vár, hogy a lelkében lappangó érzéseknek valaki hangot is adjon. Am az az elszomorító, hogy minden ősdi gondolkodású falusi embert lehetetlen így külön-külön felvilágosítani. A nép nevelőire, vezetőire vár a feladat, hogy a tudatlan szájak hazudozásait ellensúlyozzák. A földbirtokos osztály, ahelyett, hogy a gabona áremeléséért harcol, fáradságot vehetne magának a kisgazdákkal való sűrűbb érintkezésére a megmagyarázhatná a pénz gyümölcsözésének, meg a hadikölcsönjegyzésnek óriási jelentőségét. Ehhez azonban az kellene legalább, hogy a nagybirtokos is kivegye részét a hadikölcsönjegyzésből és a milliókkal bíró egyéneknek néhány tízezer koronát kölcsönözzenek az államnak. Az országgyűlési képviselők a most elmaradó beszámoló beszédek helyett hadikölcsön-gyűlésekre hívhatnák össze a tudatlan népet, mert a mandátum nemcsak kijárásokra való, hanem az államnak teendő szolgáltatásokra is kötelez.

Bűnügy az utcai kalandból.

(Ha a tizennégy éves leány idősebbnek látszik.)

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Budapest, május 19.

M. F. dévaványai születésű, 37 éves fővárosi gyógyszerész múlt év szeptember havában este nyolc óráját az Erzsébet-körut és Dohány-utca szögletén megismerkedett H. Rózsival, az Erzsébet-körut egyik ismert himző-áru cég szemrevéltő alkalmazottjával. Alig tíz pernyi társalgás után a gyógyszerész azt ajánlotta a leánynak, hogy látogassa meg legénylakásán. A leány elfogadta a meghívást. Az éjszakát is ott töltötte. Szülei aggodalmaskodtak a leány kimaradásán és tejetlehettek az eltűnést a rendőrségen.

Másnap a gyógyszerész elkísérte szüleihez a leányt, akik erre följelentették a gyógyszerészt. A rendőrségre idézve a rendőrorvos megvizsgálta a leányt, valamint a gyógyszerészt és mind a kettőn súlyos betegséget állapított meg. A gyógyszerészt letartóztatták, a leányt pedig a Szent István-kórházba küldték gyógykezelésre.

A rendőrség megállapította, hogy Rózi kalandja elkövetésekor még nem töltötte be 14-ik életévét. Ez okon a gyógyszerészt vizsgálati fogságban tartotta és csak családjának és védőjének kérelmére 5000 korona óvadék ellenében, helyezték szabadlábra.

A budapesti királyi ügyészség vádjára a büntető törvényszéknek Lázár Ernő or. bíró elnöklése alatt ítélkező tanácsa tegnap vonta felelősségre M. F. gyógyszerészt a btk. 432 §-ában ütköző büntett és súlyos testi sértés büntette miatt. A fő tárgyaláson a vádat Nagy Béla dr. kir. ügyész, vádlottat Györfly Gyula dr. ügyvéd képviselte. A kihallgatott tanúk túlnyomó részben a sértett leány pályatársnői és rokonsága, azt vallották, hogy H. Rózi korához mérten tulajdonosan telet volt az „eset” időpontjában, hogy a vádbeli cselekmény elkövetését hónapokkal megelőzően tisztességes, jó erkölcsű leány volt, csak röviddel azóta, hogy az ugyancsak a himző-üzletben alkalmazott V. Rózsival (akit általában „János Rózi” néven ismernek kollégánál) való szorosabb barátságok közöttése óta változott meg: vált „legényessé” és tért a rossz útra. Főnökük mindkettőt el is bocsátotta alkalmazatásukból.

A törvényszéki hites orvosszakértők, dr. Minich tanár és dr. Eötvös szakvéleményeik utakonkludáltak, hogy Rózi kétségtelen megterheltetésben szenvedett, míg M. F. gyógyszerészen csupán idült bajt lenetett megállapítani, amely minden valószínűség szerint vádlott tudomása nélkül ujulhatott ki és törhetett ki az adott esetben. A vád és védelem meghallgatása után a bíróság elnöke kihirdette az indokolásában érdekesen eredeti és minden tekintetben figyelemre méltó jogi és logikai követelésekre alapított ítéletét.

Eszert: a bíróság M. F. gyógyszerészt úgy a btk. 234. §-ában ütköző (és öt évig terjedhető fegyházzal büntethető), valamint a súlyos testi sértés büntetének vádjára alól fölmentette. Indokok: A btk. 234. §-ában meghatározott büncselekmény megállapításának három döntő jelentőségű mozzanat kívántatik meg. Ezek a kor, a tisztesség és a tudatosság. Számos tanúval beigazolást nyert, hogy Rózi korához mérten tul fejlett testalkatu volt. Ma, a leány, a vádlott titkálására tizennégy évesnek mondotta magát. A vádlotttól tenát megállapítható a jóniszeműség sértett életkorára vo-

nakozolag. Továbbá: a btk. 234. §-ának védelmére csak a tisztességes leány tarthat igényt. De tisztességes fogalma alá vonható-e az a — talan meg ismeretlen — leány, aki tizperces ismeretség után egy lérti lakására megy és kiköli arat a látogatásnak, sőt másnap levélteleg két koronát kér a megrontójától? Egyébként maga a sértett a fő tárgyaláson vallotta, hogy a sérelem minden titkáról már az „eset” bekövetkezése előtt tudomással bírt.

Ami végül a súlyos testi sértés büntetének tényálladékát illeti, a törvényszék valónak fogadja el ugyan az orvosszakértők megállapítását, hogy a sértett minden valószínűség szerint a vádlottól szerezte a betegséget, de viszont el kellett fogadnia a szakértők azon megállapítását is, hogy vádlott nem bírt tudomással állapotáról és a bekövetkezett súlyos testi sértést önniő-áru kivül eső külső körülmények idésték elő. A súlyos testi sértés elkövetésére irányuló — és egyedül büntethető — szándékosság tehát nem forog fenn. A vádlottat tehát — rosszniszemű védekezése ellenére is — föl kellett menteni.

H I R E K.

— **Tisza a királynál.** Bécsből jelentük: A király ma kihallgatáson fogadta Tisza István gróf miniszterelnököt, aki ezután Schönbrunnból déli egy órákor érkezett vissza és a külügyminiszteriumba ment, ahol *Burian* báróval egy óra hosszat táncskozott. A miniszterelnök a nap tolyamán *Körber* báró közös pénzügyminiszter látogatását fogadta. Delután folytattak a gazdasági tárgyalásokat az osztrák miniszterekkel. A tanácskozás esti nyolc óráig tartott és azt holnap folytatják. Az eddigi dispoziciók szerint a magyar kormány tagjai vasárnapig szándékoznak Bécsben maradni.

— **Kitüntetett törzstisztek.** Bécsből jelentük: A király kautmann Ede ezredesnek a Lipót-rend középkeresztjét a hadikéltményi nyel, Dem József törzserősnak pedig, ak egy háborus járvány következtében elhunyt, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Németország megtéríti polgárainak a hadikárokat.** Berlinből jelentük: A birodalmi gyűlés egyik bizottsága ma tárgyalta a háború okozta károk megállapítására vonatkozó törvényjavaslatot és úgy határozott, hogy a birodalom teljes kárpótlást tartozik adni. Az egyes szövetségi államok kötelesek a kárt mennél előbb megállapítani és kiutalni s e célból a birodalom az egyes államoknak előlegeket ad.

— **Molnar Ferenc a Ferenc József-rend tiszti keresztjét kapta.** A hadsereg főparancsnokságának előterjesztésére a király Molnar Ferenc irónak, haditudósítói minőségében szerzett kiváló érdemeinek elismeréséül a Ferenc József-rend tiszti keresztjét a katonai érdemkereszt szalagján adományozta. A kitüntetés a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fog megjelenni.

— **Határozás.** Fromm Frigyes az első szászrégeni tulajkereskedő tarsulat tagja 65 éves korában elhunyt Szászrégenben, ahol a gyászoló család és nagy közönség jelenlétében csütörtökön temették a családi sírboltba.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül *Scherbert* Vilmos 33. gyalogezredbeli hadnagyot a signum laudis-sal tüntette ki. Ugyancsak a hivatalos lap mai számában közli a gyulai 2. néptelkelő gyalogezred altisztjeinek kitüntetésait is. E szerint a király Metz Antal néptelkelő őrmestert az első osztályú vitézségi érmmel tüntette ki, Faur Antal néptelkelő őrmester, Schmidt József, Faur Tódor és Trapp János néptelkelő szakaszvezetők címzetes őrmesterek, Loch Pál és Gálosi Ferenc néptelkelő szakaszvezetők, Iritz Mihály és Reisinger Antal néptelkelő tizedes címzetes szakaszvezetők, Sziveri Imre és Rótn Antal néptelkelő tizedesek, Kaval József, Bado Istvan és Fekete Ferenc néptelkelő orvezető címzetes tizedesek, Bozó Pál néptelkelő őrvezető, Kolyás János, Mercse Péter, Sándor György néptelkelők és Bauer Ferenc néptelkelő őrmester a masouosztályú ezüst vitézségi érmet kaptak és végül Merksz Rudolf őrmester és Ozgány József tizedes a bronz vitézségi érmet kaptak kitüntetésül.

— **Rokkant katonák hazatérése Oroszországból.** Budapestről telefontálja tudósítók: Szombaton délelőtt fél tizkor a keleti pályaudvaron száztizennégy magyar hadirokkant érkezik haza orosz fogságból. A hadvezetőség úgy intézkedett, hogy a rokkantakat a Pénzügyminiszter Hadrőrnázába szállítsák, ahol ünnepléses fogadtatásban lesz részük. Az ünnepélyen Auguszta főhercegnő is jelen lesz. A kórház udvarán a 29. nonvédgyalogezred zenekara játszik az ebéd alatt, amelyet a rokkantak számára a kórház gondnoksága az udvaron tálatat. A rokkant vitézek apró ajándékokat is kapnak. A hazaérkező rokkantak közül huszonegynek súlyos az állapota; kilencvenhárom azonban hosszabb kezeléssel visszatérhet békaidőben volt foglalkozásához.

Bécsből jelentük: Ferenc Szalvátor főherceg ma délelőtt megjelent a keleti pályaudvaron, ahol 141 osztrák és magyar kieseréit rokkant katonák érkezett meg. A főherceg végignozta az osztrák rokkantak kiszállítását, majd beszélgetett a magyar rokkantakkal, akik a vasuti kocsikban maradtak.

— **Ahol már jelentkezik a kukorica-kenyér.** Kolozsvártól jelentük: A belügyminiszter Kolozsvár városának havi nyolcszáz métermázsa szemes tengerit utalt ki, amelyet a város közvetlenül a földmívelésügyi miniszterium kolozsvári kirendeltségétől szerez be. Ennek az intézkedésnek tulajdonképen az volt az oka, hogy a miniszteriumban belátták, hogy a Haditermény r.-t. nem képes pontosan kielégíteni Kolozsvár lisztészükségletét, gondolkodni kellett tenát kenyérliszt-pótló anyagról. A városi tanács a kukorica felhasználással foglalkozva elhatározta, hogy a nullas- és 10-zölisztet a rendszer adagokban szentul is kiadja. A kenyérlisztra vonatkozólag azonban azt a változtatást lépteti május 19-161, péntektől kezdve éleibe, hogy 75 százalékat buzalisztban és 25 százalékat tengeri lisztben szolgáltat ki. Két érdekes határozata is van a kolozsvári tanácsai rendeletnek, amely szerint: 1. Ha a fogyasztó a kenyérliszt járandóságának valamely nagyobb hányadát, esetleg az egészét tengeriben kívánja, a kereskedő tartozik teljesíteni a kérést. 2. Ha pedig a fogyasztó a 25 százalékra nem reukáltana, annak átvételére kenyérliszt nem szabad. Ha tenát valaki a tengeri lisztet nem szereti, de viszont megelégszik a rendszer kenyérliszt-adag 75 százalékkal, a kereskedő köteles a buzalisztot ki-

Időse a fogyasztónak anélkül, hogy egyúttal a tengerelész kiváltását követelhesse.

— Három császár és három király fog győzni. Ez év január huszonkilencedikén Zannowki Kurt bécsi galológus és asztrológus a következő jóslatot bocsátotta szívének, melynek egyes pontjai időközben már beváltak: 1. A háboru véget ér, illetve a békét megkötik 1916. augusztus 17-én. 2. 1917-ben egy új hármasszövetség alakul, három császár szövetsége, amely megtámadhatatlan világhatalom lesz. 3. Győzni három császár és három király fog. Két új királyság támad, ezzel szemben azonban egy nemzet teljesen megsemmisül. Európa két részre fog osztani s a kis nemzetek számára boldog jövő virrad. A béke 170 évig fog tartani. 4. Kritikus háborus napok és fontos nemi események: Január 19., február 9., március 12. és 26., április 7., május 5. és 6., június 2. és 27., július 24., július 10-e egyáltalán hullámsírt jelent, augusztus 17-e pedig a békét. A jóslatból eddig bevált: Február 9-én kezdődött az új offenzíva. Március 12-én foglalták el a németek Doaumont erődöt. Május 26-án angol repülők jelentek meg Schieswig felett s az orosz offenzíva végleg ésszerű. Április 7-én roham Haucourt ellen. Természetes, hogy a háboru minden napjára lehet ilyenformán valami nevezetességet találni. Egyébként azonban ha már eddig várunk, augusztus 17-ét még bevárhatjuk. Qui vivra, vera.

— Hivatalos jóvendőmondás. Nem mulik el hét anélkül, hogy valahol újabb jóslat ne bukkanjon fel és a legkülönbözőbb közeli és távoli terminusokra be ne jelentse a háboru véget és egyéb döntő eseményeit, az elsősorú kritikus napokat. Az események fordulását váró közönség híven elolvassa valamennyit és bizonyára vannak sokan, akik számontartják a napokat, melyek jóvendőléssel terhesek, feljegyzik a naptárba: „Június 18, ma nagy esemény várható”, „Augusztus 30: megkötik a békét”. Sajnos: az eddigi jóvendőlések sorsa rendszerint az volt, hogy az illetékes napon lemondással téptük le a naptárról a lapot: a várvavárt eseménynek híre-hamva sincs! — És ha a jóslatok iránt ekkora az érdeklődés, akkor nem is lennének németek a németek, ha nem akadna valaki közöttük, aki azt indítványozza, hogy állami jóvendőmondó hivatal állítsanak fel. Akad is! Scheu Róbert nevű német ut tessi az indítványt a „Vossische Zeitung”-ban és azt írja alapos, részletes cikkében, hogy a jóvendő eseményei iránt mutatkozó érdeklődés, a különböző többnyire szelármos jósok nagy forgalma időszertíve teszi azt a gondolatot, hogy a régi görögök példáját követve állami jóvendőmondó-helyet, vagy hivatalt, aféle modern orakulumot alapítsanak. A modern Delphi-t azonban nem görögök kábult Pythiával szerelelné fel Scheu Róbert, hanem pozitív információkra alapítaná tevékenységét. Az állami jóshivatali lassan többet tudna, mint a rendőrség, anyagot, bizonyítékokat, tények, események, történések jegyzetét gyűjtene össze, minden fontosabb személyiségről és intézményről állandó nyilvántartást vezetne, figyelemmel kísérné az aktuális problémákat, kereskedelmi és ipari mozgalmakat. Hogy azonban mindebből hogyan tud az eddigi magán jósokénál bölcsőbb és jobban beváló jóvendőléseket kisűtni a szabadalmazott állami jóshivatal, arról Scheu Róbert is hallgat.

— Közgyűlés. Az Aradi Polgári Jótékony Társaság május hó 21-én délután fél 12 órakor a városbáza tanácsstermben tartja évi rendes közgyűlését, amelyre az egyesület tagjait s az érdeklődőket tiszteltettel meghívja öv. Purgly Lajosné, e. elnök. 2591

— Fialat ujoncok koszorúja a vértanuk emlékének. A régi temetőben levő vértanu emléken, ahol hervadt és elmálló koszoruk barnálnak, tegnap óta egy friss, kedves vadvirágból, a viruló mező lezaggyatott szálakból kötött koszorú hervadozik. Kevesen vannak, akik itt az elhagyott és feledt sírok között benőtt vidéken sétálnak és ezeknek sem tűnik talán fel az a lassan takuló virágkoszoru, amely szerényen húzódik meg az emlékkövön. Egyék olvasónk, aki véletlenül szemtanuja volt az esetnek, megírta az Aradi Közlönynek a vadvirág koszorú történetét. Három fiatal aradi fiú, tizennyolc évesek, erőtelj, ifjúságtól duzzadó, akik tíz nap mulva már egyenruhát öltöttek, barangolt az ódon temetőben. Talán kedves, sokszor látogatott helyektől, szép emlékektől akartak elbucszni, mielőtt a haza hívó parancsára bevonulnának. Hármashan bolyongtak a bokrok között és egyszerre megpillantották az emlékművet. Egy azon gondolatuk támadhatott, szinte egy azon percen lehajoltak, virágokat kerestek a zöld fűben, apró kamillát, sárga pipitert, vörös tejű pipacsot, kék buzavirágot, haragvirágok hla tűzárát, jó illatú vadszörpöt, félig elvadult százszorszépet és valamennyit koszorúba fonták. A hadbakerülő fiatalok elfogódott megemlékezése a kis koszorú Arad régi, porladó nőseiről... Olvasónk megírta a koszorút tevő ujoncok nevét is: Kiss Ernő, Tesits Milán és Váradi Róbert, a 2. honvédgyalogezred május végén bevonuló tizennyolc éves katonái.

— Háromezer korona Kiss Béla élve kézrekerítőjének. Budapestről telefonálta tudósítónk: A pestvidéki királyi törvényszék 3000 korona jutalmat tűzött ki annak, aki Kiss Béla, a cinkotai hétszeres asszonygyilkost élve kézrekeríti, vagy olyan nyomra vezet, hogy a bűnös élve kézrekeríthető lesz.

— Aradiak a Strypa-fronton. A 310. honvédgyalogezredben harcoló aradiak — mint ők írják: „fiatal és öreg fiúk” a Strypa-fronttól az Aradi Közlöny útján üdvözlőket küldik az itthonlevőknek. A rózaszínű tábori lapot Janaschek Ferenc, Iván László, Fritz Miklós, Szeifred János, Harmata József, Bazás Mihály, Szilágyi János, Klug András, Mlos Péter, Eberlein János, Szóka Ferenc és Kovács Vilmos írták alá.

— Rekvirált tuskésdrót. A városi tanács felhívja mindazokat, akiktől a katonaság részére tuskésdrótot rekviráltak, hogy az elrekvirált tuskésdrótról kapott elismervényt haladéktalanul szolgáltatassák át dr. Angel István városi főjegyzőnek.

— A sajtokereskedés korlátozása. A kereskedelmi miniszter arról értesítette az aradi kereskedelmi és iparkamarát, hogy ezután sajtót a külföldi újságokból behozni és oda kivinni magán cégeknek nem szabad, mert a sajt kivételét és behozatalt a Hadi Termény R. T. fogja intézni a háboru folyamán.

— Adomány. N. N. Elekről 20 koronát küldött a nadvonultak özvegyei és árvái részére. A pénzt rendezési helyére juttattuk.

— Gabetsberger Marcella-féle gyors-és gépiró-szakiskola megnyit a Forral-utca 4. szám alatt I. emelet. Beiratkozni lehet a tanítási órák alatt, délután 2-től fél 5 óráig 6 elemű végzetek is felvétetnek, növendőkeink vizsgát tesznek és érvényes végbizonnyítványt nyernek. Tantárgyak: Magyar-német gyorsírás, gépirás, könyvvitel, magyar-német levelezés és irodai munkák. Az összes tárgyak díja havi 20 korona. Felvételtés felelősség mellett. 2561.

— Harisnyákat, tolelt szappanokat, kefeáru, erszényeket, reticülőket, donánytárcákat, kiváló minőségben áruait Grünwald és Moskovitz cég Aradon, Jozsef tőherceg-ut 1. szám alatt (Városházával szemben.) 2025

— Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zatter és Hollos cégnél, főpostával szemben. Ugyanott irámankák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

Gyilkos csókok.

(Bonyodalmak egy betiltott film körül.)

az Aradi Közlöny tájékoztatója.

Szeged, május 19.

Gyilkos csókok! ez egy mozidráma címe és a vásznon Carmi Maria végez konvulzív vonaglásokkal a következő mese keretében:

— A szerelmes asszony boldogságának útjában áll az ura, a kicsit féltékeny, de alapjában egészen megelégedett nyárapolgár. És az asszony, aki új és forróbb csókok után vágyik, egyszerűen — szeretné megölni azt, aki az útjában áll, az urat. Egészen egyszerűen. Éreje azonban nincs a tetemes s mért alapjában veve „váltásos”, Mariann fordul, hogy aupon hatalmas erőt a csókjának. Este, amikor hazamegy az asszony és szeretetét szíveve átöleli, megöskölja az urat, az a csók nyomán holtan esik össze. Az asszony győzött, már nincs útjában egyébként derek terje. Tulardó boldogságában megöskölja a gyermeket is, de a csókja gyilkos. A kedves gyermek is meghal.

Az asszony berzadva ébred tudatára annak, hogy a csóktól örökké el van tiltva. Hatalmát jár csókvágyó ajkai nyomau. Újra Mariához fordul, könyörg, hogy oldja fel a retentő varázs alól. Maria azonban hangat és ő, az asszony kétkedik, volt e hatalma ennek az imájának is. S eljön a térti, akit szeret, akit hosszú, kínos küzködés után mégis megösköl. De a csók most — ő! És az asszony, aki kérte ezt az erőt a csodatevő égi hatalmaktól, őrlongve rohan a templomba és őrlongve átkozza máriát, aki így megbüntette.

Ez a süttelen, bántó mese egy mozidarab meséje, amelyet Aradon is előadnak, és amely most foglalkoztatta Szeged tanácsát. Az egyik szegedi mozgófényképszínház ugyanis néhány hét előtt lekötötte előadásra ezt a filmet, a rendőrfőkapitányság azonban az első előadás után, följelentésre, mint váltási érzületet serető megbotránkozottató képet, betiltotta a kép további előadását.

A szegedi főkapitányság betiltó határozatának hamarosan híre terjedt az országban, mire mindazok a mozgófényképszínházak, amelyek előadásra lekötötték a képet, elállottak a szerződéstől, nem merték a kép előadását megkösközteni. A darabot árnelő filmvállalat azonban nem akart betenyugodni, hogy a képet csak úgy egyszerűen a nyakán hagyják, hanem kártérítést pert indított azok ellen a mozik ellen, amelyek a filmet előadásra lekötötték. A mozik a tárgyaláson védekeztek, hivatkoztak a szegedi rendőrfőkapitány betiltó végzésére. A bíróság eltagadta a mozisok védekezését és a filmvállalatot kereséttel elutasította.

A vállalat a bírósági döntés után úgy keresett orvoslást, hogy megfelebbezte a szegedi rendőrfőkapitányság betiltó végzését. Így került az ügy a tanács elé. Tekintettel azonban arra, hogy a főlebbezés a betiltó végzés felebbezési határideje után érkezett a tanácshoz, a tanács anélkül, hogy az ügy érdemével foglalkozott volna, elutasította a filmvállalat felebbezését.

TORVENYKEZES.

§ A számvívó állások bűncsele. Szegedről jelentik: A szegedi honvéd hadosztálybíróság folytatta ma a szegedi törvényeseken a 2. honvédsereg bűncsele számvívó állásait törvénnyel bíróvá. Csaknem az egész törvénnyel bíró Jámbor István gyulai fűszerkereskedő, mint tanu kihallgatása vette igénybe, aki az eredet gazdasági hivatalának számláján volt. Jámbor egyenruhában állt a bíróság előtt és kijelenti, hogy a számlákban sok a fiktív tételek, amit ő a számvívók utasítására írt be. Egy tizenéves koronás számlából például összesen kétszer koronát kapott, míg a kilencéves koronával nem tudta mi történt. Az is megírták, hogy a mikor a fűszerek megérkeztek és ő jelentette a gazdasági hivatalnak, hogy nem képes a régi árban szállítani, akkor azt mondták, hogy csak számlázza az addigi árakat, de írjon nagyobb mennyiségeket, mint a mennit és írt, hogy a különbözetet el ne veszítse. Ő minden szállítványhoz számlát mellélt. Tíz naponként aztán összeszedték a beérkezett számlákat és azokat újból egyesítve állították ki vele, mivel — mint a számvívók mondták — a gazdasági hivatal nem fizet ki apró számlákat. Később kiderült, hogy ezek a számlák kétszer lettek kifizetve. Nem a kereskedőnek, hanem a számvívónak. Jámbor kihallgatása dé után is tartott.

SPORT.

+ ATE-AMTE barátságos mérkőzés. F. hó 21-én vasárnap, d. u. 5 órakor az AAK Török Gábor-utcai sportterepen 100 találkozó Arad város két legjobb fociból-csapatát, az ATE L és AMTE L. Mindkét csapat a lehető legjobb összeállításban fog szerepelni s így előreláthatólag igen szép és élvezetes mérkőzésben lesz része Arad város sportközönségének.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Meghívás. Az Aradi nyomdásznyelvtársaságnak Aradon, 1916. május hó 27-én délután 5 órakor, a részvénytársaság hivatalos helyiségében (József főherceg-ut. 22.) megtartandó XXII. évi rendes közgyűlésére. Targyszorok: 1. Igazgatóság jelentése. 2. Felügyelő-bizottság jelentése. 3. Az 1915. évi mérleg- és nyereség-vesztés-számlák megalapítása, valamint a tiszta nyereség felhasználására vonatkozó határozathozatal. 4. Az igazgatóság- és felügyelő-bizottság tagjainak választása. 5. Esetleges indítványok. Megjegyzés: minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvények a társaság pénztárána 3 nappal a közgyűlés előtt letiszandók. Az igazgatóság.

Felbőcs szerkesztő:
Rüdnyánszky Endre.

NYILTÉR.

(Az ezen sorok alatt közöltéért nem vállalunk felelősséget)

Minden külön értesítés helyett.

Özv. Fromm Frigyesné szül. Dürr Teréz egy a maga, mint leánya Pórr Alfredné szül. Fromm Hermina és veje Pórr Alfred nevében fájdalmas szívvel jelenti, hogy a szeretett férj, a legjobb apa, após és rokon

Fromm Frigyes

az első szásrégeni tutszkereskedő társulat beltagja,

életének 65., boldog házasságának 36. évében folyó évi május hó 18-án hosszas szenvedés után hirtelen elhunyt.

A boldogult hült tetemét csütörtökön, a hó 18-án d. u. 3 órakor a szásrégeni evang. temető családi sírboltban lesznek örök nyugalomra elhelyezve.

Aldott legyen drága emléke! 2079
Szászrégen, 1916. május hó 18-án.

Köszönetnyilvánítás.

Mindzoknak, kik felejtethetetlen férjem elhalálása felett részvétüket kifejezni kegyesek voltak, valamint akik a temetése való megjelenésükkel fájdalmonkon enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton legmelegebb köszönetemet.

Déna, 1916. május 15.

2580 Özv. Ardelean Mihályné.

Rohitsch-Sauerbrunn

A gyógyhely, mint béke időben teljesen üzemben.

Fürdő-dény kezdődik
1916. május hó 1-én.

Prospektust a fürdőigazgatóság küld.

zöldszemű ember

Üzlet bérbeadás

Egy nagyforgalmu, elsőrendű vevőközpont rendelkezés

fűszerkereskedés

Aradon redukált áruaktárral, előnyös feltételek mellett bérbeadtnak olyképpen, ha az illetőnek az üzlet megfelelő, a berendezést később átveheti. — Az üzlet biztos, nyugodt megélhetést biztosít, könnyen vesethető. — Érdeklődők forduljanak

o lap kiadóhivatalához.

Ertesítés!

Tisztelettel tudatom a n. é. hölgyközönséggel, hogy

harienyakötődémet

Weitzer János-utca 15. sz. alól a főpostával szemben Weitzer János-utca 11. Kintzig-házba helyeztem át. További szives támogatásokat kérvén, maradok tisztelettel

Özv. Braun Ignácné.

P. 1716/4. szám. 1916.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényesék köz-
hírré teszi, hogy

Dr. Román István kir. köz-
jegyző, irodáját Körösbö-
kényben 1916. évi május hó
10-én nyitja meg.

Arad, 1916. május hó 8.

A kir. törvényszék.

Hirdetmény.

Kétegyháza község határában egy darab 10 éves pej herélt ló, homlokán csillag, mindkét hátulsó lába kesely és egy darab 12 éves pej kanca ló, egyik szemére vak bitangságba vétetett.

Mely ezen bitangságba vett 2 drb ló igazolt tulajdonosa szabályszerű járattal és hatósági bizonyítvánnyal jelentkezve f. év június hó 12-én d. e. 9 óráig a községi előjáróságnál átveheti, ellenkező esetben ezen időben a községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kétegyháza, 1916. év május hó 16-án.

Popovits M. Aurél,
bíró.

Galls György,
bíró.

Magyar királyi államvasutak igazgatóság.
116178. A. 1916. szám.

Pályázati hirdetés.

116178-916. szám. A magyar királyi államvasutak igazgatósága a Palotaufalun levő István-teleki főműhelyben betöltendő öntőmesteri állásra külön szerződés mellett leendő alkalmazással ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Felhívának ennél fogva mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy a vas- és fémöntődei szakbani elméleti és gyakorlati képzettségüket, honosságukat, életkorukat, iskolai képzettségüket, családi állapotukat, előéletüket, a katonai viszonyukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket a fentebb írt bejelentésével f. évi május hó 25-ig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának személyzetügyi (A. IV.) osztályához Budapest, Andrássy-ut. 75., I., 29. címre nyújtsák be.

Budapest, 1916. évi május hó 16-án.

A magyar királyi államvasutak
Igazgatósága.

(Utányomás nem díjazatik.)

Ha szeplőjeitől

mag akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

őhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 kor. 20 fill.

Ibolya Doré szappan 1 K. 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K. 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját

Hajfestő

vagy bajnast a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt is lehet mosni,

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szűrvesztő-DepMor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szűrojt arc, nyak vagy karokról stb. minden ártalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasításai 1 korona.

A fent felsoroltakat kapd meg a legkisebb **Hajós Arpád** gyógyszertárban

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapítva 1888. éremben az Aradmegyei Községi Kórház szántára.

Alvácza Kénes Hőgyógyfürdő

Arad- és Hunyad-megye határán

megnyilt.

A fürdő 18—38°C hőmérsékletű természetes kénes és szénsavas hévízei.

csodás eredménnyel gyógyítanak: csúzt, köszvényt, reumát, ischiást, csontszut, lobo-sodást, bénulást és különböző női bajokat.

A nagy árnyas parkban épült pavilonokban tiszta száraz szobák kaphatók, melyek ára 40—60 korona között váltakozik.

Allandó fürdőorvos. Meleg uszoda. Tennisz és tekepályák. Gyönyörű kiránduló helyek. Kitűnő, ozondu-s levegő.

Közvetlen vasuti állomás. Posta.

Sebesült, vagy beteg katonáknak a szoba és fürdőárából 30% kedvezmény. Prospektussal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál:

BERKOVITS, fürdőtulajdonos.

GAEDICKE és mindig csak GAEDICKE

Az osztálysorsjáték fennállása óta nem mult el huzás anélkül, hogy vevőinknek ne fizettük volna ki a legnagyobb főnyereményeket. — Eddig a következő főnyereményeket fizettük ki:

2-szer 600.000 koronát	8-szor 400.000 koronát
6-szor 100.000 koronát	1-szer 90.000 koronát
4-szer 80.000 koronát	2-szer 70.000 koronát.
5-ször 60.000 koronát	

Egy eredmény, mely utólérhetetlen.

Válasszon alanti szerencseszámokból és Önnek biztosan sikere lesz. Ezen számok kizárólag nálunk kaphatók:

2163	2232	3533	9487	18362
20216	23427	33345	33475	38715
45925	52235	52430	55570	65917
66755	78986	90470	94806	107533

Huzás már május 24. és 25-én

Egész íöl	negyed	nyolcad	sorsjegy ára
12.—	6.—	3.—	1.50 korona.

6838

Szétküldés a harctérre is!

GAEDICKE bankház r.-t.

Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. szám.

Apró hirdetések.

HÁZASSÁG.

Ismeretség hiányában ezton keres közepkoru intelligens uriember 35-40 év körüli művelt-lelkű öletársat, ki némi vagyonnal vagy nélkül rendelkezik. — R. L. jellegű ajánlatok, szigorú körtartás biztosítása mellett, e lap kiadóhivatalába kéretnek.

LEVELEZÉS.

B... A... Asszony.
Bisalma kimondhatatlanul boldoggá tett. Szabad időmnek egyetlen programja: gyönyörködni benne. 2589

INGATLAN.

Eladó
5 szobás modern magánház, kényelmes mellékhelyiségekkel a be városban. Cím a kiadóhivatalban. 2545

Kossuth-utca 48

Vécsey-utca 7., és Schwedel József-utca 1. szám alatti adómentes bérház-k, szabad kézből eladók. Ügynökök díjaztatnak. Bővebbet Varga cukrász, Szabadság-tér. 2481

ALKALMAZÁST KERES.

Megbízható
nyugalmozott esendő ispáni, felügyelői, pénzügyes vagy ehhez hasonló állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2578

Gabona-kereskedés

több évi gyakorlattal, hadmentes egyén állást keres. Cím Klein István Arad, Bocskai-tér 5. 2589

Egy hadmentes

fűszer-, rőfös- és rövidáru-szakmában jártas seréd június 1-re alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2568

ALKALMAZÁST NYER.

Gyakorlatot

megfelelő képzettséggel, jó írással azon áll belépésre keressünk. Ajánlatokat L. A. jellegű a kiadóhivatalba kérünk. 2584

Keresek

fiatal segédet, ki románul is beszél, vegyeskereskedésben. Ajánlatok fizetési irányokkal Weiss Márkos, Székudvarra in ézerdők. 2585

Fűszerkereskedő segéd, ki már nagyban üzletben alkalmazva volt, azonnal felvétetik Ehrenfeld Ignác cégnél, Arad. 2574

2 naposamos

kerestetik állandó munkára, azonnali belépésre. Lesimó János kőfaragó mester, Vinga. 2584

Egy fiatal fűszersegéd azonnal felvétetik. Sáfrán Emil, Győrök. 2506

Két öltöztetőt

június 1., esetleg azonnali belépésre keresek, kik a férfi-dívat, díszmő- és játék-árkban jártassággal bírnak. Színházi verseny-bejár Arad, Szabadság-tér. 2588

Bejárónót

keresek délelőtt 7-től, 11 óráig időre. Deák Ferenc-utca, II. em., 7. a., jelentkezni délután 2-4-ig. 1961

KIADÓ LAKÁS.

Kényelmes

földszinti 4 szobás urilakás augusztus 1-re kiadó. Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-utca 8. Díjazás csak bérelvétele esetén. 1961

ÜZLETEK.

Jóforgalma

vegyeskereskedés, melynek jövedelméből egy rokkant katona családjával megélhetne, visszavonulás miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2582

Egy igen jóforgalma

rőcsarnok és étterem, italmérséi engedéllyel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2567

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Bosznai

száraz szilva kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2098

A cognagyárnál, Világosan egy hintó és egy ernyővel ellátott legjobb állapotban levő „S n-lanier” o csón eladó. 2581

3-as benzincmotort,

800 szalgfűrészt, 50 körfűrészt, jó állapotban, megvételre keresek. Ajánlatokat „Motor” jellegű a kiadóhivatalba kérek. 2577

Tisztí, Eochnyereg

teljes hadi felszereléssel, elsörendű gyártmány, kifundó karban, utányos áron eladó. Dr. Vadász, Hrszébet-körút 38. Telefon nncs. 2575

Liptói taró,

Grotes sajt és vaj naponta kapható kis és nagy mennyiségben Pollák József cégnél. 2549

Használt

mőrlő és juttó székot, magas árban minden mennyiségben vez, Herbstein O., Bocskai-utca. Telefon 261. szám. 2489

Hárs

majunga és tamatave minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2095

Kék-kő-

pótló Mementhol kapható Pollák József cégnél. 2546

Cirok seprő

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2094

As új házirendről

alkotott szabályrendelet kapható Picóler Sándor papirkereskedésben és könyvnyomdájában, Szabadság-tér 1. Telefon 208. 811

Rékénpor

kapható Färber Lajos cégnél. 2421

Hárs I-ső rendű

Mayunga és Tamatave kapható kis és nagy mennyiségben Pollák József cégnél. 2550

Uj butorhitei

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyenleget kölcsön és részletfizetéssel szállítók Garai Károly bel. cég butorüzletében Aradon, Arattal Sándor-utca 5. sz. 818

KÖLÖNFÉLE

Szőrmék,

ruhaneműk, szőnyegek-megóvására ajánlunk molykóverőket 40 és 60 filléres csomagokban. Legfinomabb szőnyegműt Naffalm kisként 1 kor. 80 fill, Rovasport szőrő dobozban 20, bádog dobozban 30 és 60, üvegében 80 és 60 fillér. Páncsani levelet kisként 8 50 K. Földes gyógy-szertár, Deák Ferenc utca, Háts gyógyaszerés, Batthyányi-utca. 11146-1916.

Hirdetmény.

A m. kir. Minisztériumnak a gyapjút követő legmagasabb árak újabb magálistásáról szóló 1889-1916. M. H. sz. rendeletét, a következőkben tessék közhírré:

A gyapjút követő legmagasabb árak a magyar szent korona országainak egész területére.

I. Az előállatokról nyirott gyapjú legmagasabb ára: Legfinomabb merino gyapjúnál 22 korona, szövet és fésűs AAA/AA gyapjúnál 21 korona, szövet és fésűs A gyapjúnál 20 korona, szövet és fésűs B gyapjúnál 17 korona, szövet és fésűs C gyapjúnál 14.50 korona, cigája D gyapjúnál 12.50 korona, racka gyapjúnál 10 korona.

II. Bőr-, timár- és döggapjú legmagasabb ára: AAA/A minőségű 17 korona, B minőségűnél 15.50 korona, C minőségűnél 13.50 korona, cigája gyapjúnál (D) 11 korona, racka gyapjúnál (B) 8.50 korona.

III. Szőcsgyapjú legmagasabb ára: AAA/A minőségűnél 13.50 korona, B minőségűnél 10 korona, C minőségűnél 8 korona, cigája gyapjúnál (D) 8 korona, racka gyapjúnál (B) 6 korona.

Ezeket a legmagasabb árakat, melyek magukban foglalják a szabad állomásokra való szállítás költségét, is a gyári osztály költségének, kiegészítéses mellett történt előtérlettel eöszre kell érteni.

A fent rendeltetést bevezető 1916-1915. M. H. számú rendelet hatályát veszti. A hatályának idejében kötözköztet jogviszonyokra és előzetes otelekményekre nézve azonban továbbra is az idejett rendeltet marad irányadó.

Ha a rendelet az 1916. évi április hó 30. napján lép életbe.

Arad, 1916. évi május hó 12.

Greis Nándor, Állkapitány.

Irodánkban

mielőbbi belépésre, kereskedőmívelő-képzett, gyakorlott, önálló

könyvelő-levélezői

állás betöltendő. — Személyesen bemutatkozást kérünk.

Kneffel Károly és Fia cég

szén és kokszy nagykereskedése, Boros Beni-tér 2. sz.